

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA nr. 419
din 15.06.2016

Dosar nr: 171/2016, 4A/2016

Petiția nr: 1372/08.03.2016

Petenți: Instituția Prefectului Sibiu, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării (autosesizare)

Reclamată: Instituția Primarului Sibiu

Obiect: răspunsul acordat conform căruia în loc de îmbunătățirea condițiilor de viață ale romilor (spre exemplu prin introducerea apei potabile) ar trebui încercată direcționarea comunității „spre zona rurală a județului unde fiecare să întemeieze o gospodărie și să beneficieze de rezultatul muncii lor”

I. Numele, domiciliul și sediul părților

I. 1. Numele și sediul petenților

1.1.1. Instituția Prefectului Sibiu, Str. Andrei șaguna nr. 10, Sibiu, județul Sibiu;

1.1.2. Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, Piața Valter Mărăcineanu 1-3, sector 1, București;

I. 2. Numele și sediul reclamatei

1.2.1. Instituția Primarului Sibiu, Str. Samuel Brukenthal nr. 2, Sibiu, județul Sibiu.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Răspunsul acordat de către reclamată primei petente, conform căruia în loc de îmbunătățirea condițiilor de viață ale romilor (spre exemplu prin introducerea apei potabile) ar trebui încercată direcționarea comunității „spre zona rurală a județului unde fiecare să întemeieze o gospodărie și să beneficieze de rezultatul muncii lor”.

III. Citarea părților

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**), s-a îndeplinit procedura de citare.

3.2. Părțile au fost citate (filele 9-13 din dosar) pentru data de 12.04.2016 la sediul Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (în continuare C.N.C.D.). Prin citare s-a invocat din oficiu excepția lipsei calității procesuale active a primei petente.

3.3. La audierea din data de 12.04.2016 s-a prezentat reclamata.

3.4. Cu ocazia audierii s-a invocat din oficiu excepția de tardivitate.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petenților

4.1.1. Prima petentă, prin petiția înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 1372/08.03.2016** (filele 1-2 din dosar), arată următoarele:

- circa 100 de romi (din care 38 de vârstă preșcolară și școlară) trăiesc în cartierul Turnișor din Sibiu în condiții de sărăcie extremă, după ce au fost evacuați din locuințele lor de pe raza localității Sibiu;

- prefectura a solicitat îmbunătățirea condițiilor locative (spre exemplu introducerea apei potabile);

- răspunsul reclamatei a fost o propunere de a muta romii în zonele rurale ale județului, sugerând totodată că romii nu muncesc;

- un astfel de răspus reprezintă discriminare, propune o formă de deportare, umilește romii și toate ființele umane.

A anexat la dosar înscrisuri (filele 3-7 din dosar).

4.1.2. Prin autosesizarea înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 1725/23.03.2016** (fila 8 din dosar) se completează petiția inițială.

4.1. Susținerile reclamatei

4.2.1. Reclamata, prin adresa depusă cu ocazia audierii (filele 19-16, încă un exemplar filele 17-19 din dosar) arată următoarele aspecte relevante soluționării cauzei:

- s-a încercat identificarea romilor din cartierul Turnișor, în vederea acordării cărților de indentitate;

- s-a formulat doar o propunere privind soluționarea situației romilor;

- se acordă ajutor social pentru romi;

- s-au primit plângeri din partea cetățenilor din cauza comportamentului necivilizat al romilor;

- 95% dintre romi lucrează cu forme legale;

- nu s-a dispus obligarea romilor să-și părăsească locuințele.

S-au depus înscrisuri (fila 20 din dosar).

4.2.2. Prin adresa înregistrată la C.N.C.D. cu **nr. 2566/21.04.2016** (filele 21-23 din dosar), reclamata mai arată următoarele aspecte relevante:

- susține excepția de tardivitate;

- au fost organizate evenimente culturale de promovarea culturii rome.

A depus la dosar înscrisuri (filele 24-88 din dosar).

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. Colegiul director constată că la solicitarea primului reclamat de a îmbunătăți condițiile de viață (spre exemplu prin introducerea apei potabile) a unor romi (circa 100 de persoane, din care 38 de vârstă preșcolară și școlară) care au fost evacuați din locuințele lor și au fost astfel obligați să se mute în zona cartierului Turnișor, petenta — prin **Adresa nr. 14663/03.03.2015** (fila 6 din dosar) — a oferit ca și soluție direcționarea comunității „spre zona rurală a județului unde fiecare să întemeieze o gospodărie și să beneficieze de rezultatul muncii lor”.

5.2. Având în vedere faptul că petiția a fost completată cu o autosesizare, excepția lipsei calității active nu are relevanță.

5.3. Colegiul director respinge excepția de tardivitate, invocată din oficiu, arătând următoarele:

— art. 20 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „*Persoana care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul în termen de un an de la data săvârșirii faptei sau de la data la care putea să ia cunoștință de săvârșirea ei*”;

— la o autosesizare nu se poate invoca faptul că cel care a formulat autosesizarea a luat cunoștință de săvârșirea faptei la o dată mult ulterioară datei săvârșirii faptei, astfel trebuie să se analizeze dacă petiția inițială a fost sau nu formulată în timp;

— adresa reclamatei s-a înregistrat la prima petentă la data de 04.03.2015;

— la prima petentă petiția trimisă către C.N.C.D. s-a înregistrat la data de 03.03.2016.

5.4. **Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată (în continuare **O.G. nr. 137/2000**) la art. 2 alin. 1 prevede: „*Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.*”

5.5. Astfel se poate considera discriminare

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

5.6. În conformitate cu jurisprudența CEDO în domeniu, diferența de tratament devine discriminare atunci când se induc distincții între situații analoage și comparabile fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă „*trebuie stabilit că persoane plasate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă*”. CEDO a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicate (ex.: **Fredin împotriva Suediei**, 18 februarie 1991; **Hoffman împotriva Austriei**, 23 iunie

1993, **Spadea și Scalabrino împotriva Italiei**, 28 septembrie 1995, **Stubbings și alții împotriva Regatului Unit**, 22 octombrie 1996).

5.7. Se constată existența unei diferențieri, reclamata propunând o soluție pentru un anumit grup de persoane.

5.8. Criteriul de diferențiere este cel al apartenenței etnice. În conformitate cu prevederile **Convenției internaționale privind combaterea tuturor formelor de discriminare rasială**, adoptată de Adunarea generală a ONU la 21 decembrie 1965, „expresia «discriminare rasială» are în vedere orice deosebire, excludere, restricție sau preferință întemeiată pe rasă, culoare, ascendență sau origine națională sau etnică” (art. 1 alin. 1), prin urmare orice discriminare etnică practic intră în categoria de discriminare rasială. În concluzie pentru cauza în față se poate stabili că sunt incidente tratatele internaționale privind discriminarea rasială. Cazuistica C.N.C.D. și soluțiile instanțelor de judecată (ex. **Decizia nr. 1018 din 31 martie 2016** a Înaltei Curți de Casație și Justiție) au arătat în mod constant că și dacă doar un anumit grup din comunitatea romă este vizată de o discriminare, și nu toți romii, la fel se poate defini ca fiind discriminare rasială.

5.9. Dreptul restrâns este dreptul la demnitate, garantat de **Constituția României**, și dreptul la viață de familie, în sensul art. 8 din **Convenția Europeană a Drepturilor Omului** (Curtea Europeană a Drepturilor Omului, spre exemplu în cazul **Moldovan și alții împotriva României nr. 2**, 12 iulie 2005, a arătat că exercitarea acestui drept implică inclusiv o obligație pozitivă din partea statului de a oferi condiții civilizate de locuit).

5.10. În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1 a **O.G. nr. 137/2000**, republicată. Propunerea mutării romilor în zona rurală, cu afirmația că acolo ar putea beneficia de rezultatul muncii lor, la solicitarea de a soluționa unele probleme urgente pentru comunitatea de romi (întruducerea apei potabile) reprezintă discriminare directă, întrucât se crează o deosebire pe bază de apartenență etnică care are ca efect restrângerea exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la viață de familie și de demnitate.

5.11. Art. 12 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** precizează: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, orice acțiuni constând în amenințări, constrângeri, folosirea forței sau orice alte mijloace de asimilare, strămutare sau colonizare de persoane, în scopul modificării compoziției etnice, rasiale sau sociale a unei zone a țării sau a unei localități*”.

5.12. O propunere adresată de către o autoritate publică locală, prin adresă oficială, către prefectura unui județ, de strămutare a unor persoane, este o acțiune (conform sintagmei „orice acțiune”) folosind o constrângere indirectă (nesoluționarea unor probleme cum ar fi asigurarea apei potabile), dar și alte mijloace (de convingere a unei prefecturi) care nu poate avea alt scop decât modificarea compoziției etnice a unei zone. Însăși reclamata a recunoscut că există o presiune din partea cetățenilor care se plâng împotriva romilor care trăiesc în zonă.

5.13. Colegiul director arată că are o practică constantă în domeniu: într-un caz în care o persoană publică a afirmat că romii din România ar trebui mutați în județele Harghita și Covasna pentru a soluționa două probleme deodată a constatat la fel incidența acestui articol, hotărârea rămânând executorie (**Hotărârea nr. 418/15.12.2010**).

5.14. În mod similar sunt incidente prevederile art. 13 din **O.G. nr. 137/2000**, care stabilesc: „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, orice comportament care are ca scop mutarea sau alungarea unei persoane sau unui grup de persoane dintr-un cartier sau dintr-un imobil din cauza apartenenței acestuia la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză*”. În mod evident,

scopul adresei trimise de instituția primăriei era de a promova ideea mutării romilor din cartierul în care s-au stabilit.

5.15. Conform art. 15 al **O.G. nr. 137/2000**, republicată, „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.16. Propunerea conform căreia romii ar trebui mutați în zone rurale, insinuarea conform căreia românii doar astfel ar putea „să beneficieze de rezultatul muncii lor”, vizează atingerea demnității, crează o atmosferă ostilă, degradantă, umilitoare, ofensatoare la adresa celor în cauză. Însăși reclamata recunoaște că 95% dintre romii (probabil din populația adultă) lucrează cu forme legale, astfel a sugerat că în momentul de față românii nu beneficiază de rezultatele muncii lor nu este conformă cu realitatea. Reclamata, în apărare, a preluat ideea cetățenilor conform căreia românii nu sunt civilizați, fără a-și dea seama că are o bună parte a vinovăției pentru situație: este extrem de greu să arăți ca un om civilizat dacă nu ai nici măcar apă potabilă, în Europa secolului al XXI-lea.

5.17. Art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000** prevede: „(1) *Contravențiile prevăzute la art. 2 alin. (2), (4), (5) și (7), art. 6-9, art. 10, art. 11 alin. (1), (3) și (6), art. 12, 13, 14 și 15 se sancționează cu amendă de la 1.000 lei la 30.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă de la 2.000 lei la 100.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.*”

5.24. Colegiul director aplică amenda contravențională de 5000 lei față de reclamata Instituția Primarului Sibiu, având în vedere următoarele aspecte:

a) discriminarea a vizat o comunitate;

b) discriminarea a venit din partea unei autorități publice locale; în conformitate cu prevederile **Legii nr. 215/2001**, art. 61 alin. 2, prima obligație a primarului este de a asigura respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale cetățenilor, totodată primarul reclamat a depus un jurământ privind respectarea legislației;

c) discriminarea rasială (etnică) este considerată de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului ca fiind cea mai gravă formă de discriminare (**Asiatici din Africa de Est împotriva Regatului Unit**, 14 decembrie 1973, **Nachova și alții împotriva Bulgariei**, 6 iulie 2005, **Timishev împotriva Rusiei**, 13 decembrie 2005);

d) Uniunea Europeană (atât prin directive cât și prin jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene) solicită statelor membre aplicarea unor sancțiuni descurajante pentru discriminare.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Respinge excepția de tardivitate, invocată din oficiu, conform art. 20 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;
2. Propunerea mutării romilor în zona rurală, cu afirmația că acolo ar putea beneficia de rezultatul muncii lor, la solicitarea de a soluționa unele probleme urgente pentru comunitatea de romi (întruducerea apei potabile) reprezintă discriminare conform art. 2 alin. 1, art. 12 alin. 1, art. 13, și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**;
3. Sancționarea reclamatei Instituția Primarului Sibiu cu amendă contravențională în cuantum de 5.000 lei conform art. 26 alin. 1 din **O.G. nr. 137/2000**;
4. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenzile se vor achita la administrația fiscală din județul Sibiu, dovada plății se va trimite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar C.N.C.D. va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

MANOLE PETRE FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Data redactării: 16.06.2016

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.

Red.: Haller István